

Előfizetési díj.

Videte postán vagy helyben házhoz hordva	
Égész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjénik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Bel-királyutca 28-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakor hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 22.) Haasensteint és Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau.

Nyitléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELOFIZETÉSI FELHÍVÁS

KELET

politikai és közgazdasági napilap

1875. ötödik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Égész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legelőszérűbben postai talványon alólírt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Kolozsvár, januárban 1875.

Stein János

a „Kelet” kiadója.

A költségvetési vita.

Kolozsvár, 1875. febr. 3.

(B—n.) Miután országgyűlésünkön a költségvetés feletti általános vita még ma sincs befejezve s miután az ezek iránti érdekltség még ma is annyira dominálja a kegyeket, hogy e miatt semmi más tárg sem kelthet még csekélyebb részvétet sem, kénytelenek vagyunk mi is visszszárteni ezen tere s újabb szemlélt tartani a pártok csatarendje, azok kibontakozódása, azon fegyvernemek felett, melyeket ezek az egyesek használnak.

A balközép a mint látszik nem tanulde felejtett s az eddigiekből ítélve soliditer fog szavazni a szélső elemekkel a mellett, hogy a ház a miniszterium által betársztott, és a pénzügyi bizottmány által átvizált, sőt sok részben módosított költségvetést általánosságban se fogadja el a részles tanácskozás alapján.

Ezen párt annyi évek tapasztalataiból mai napig sem jött azon meggyőződésre, hogy valameddig kormányképes állást nem

foglal el a közjogi téren, mindaddig tekintélyes állást nem vivhat ki magának s még csak úgy is mint kisebbség nem teljesítheti alkotmányos kötelességeit. Arról pedig, hogy többségre vergődjön, szó sem lehet.

A történekből még csak azon meggyőződést sem merítette a balközép, hogy ha a párt a főszűlt a számarány szaporítására fekteti, ez által kényszerítve van a szélsők szavazatait néha elvek árán is megszerezni, mi aztán természetesen a párt függetlenségének rovására történik.

Nem egyszer volt erre példa parlamentünkben s láttuk ama hírhedt agyonbeszélési botrány alkalmával, hogy a balközép nem szívesen fogadta a taktika ezen nemét, de a szélsőkkel nem akarván szakitani, magát általok besodortatni engedte.

Igy lesz ez most is, a szélsők nem fogadják el a beadott budgettet egy, a balközép más okból, azonban az mindegy, akár — mint Csanády mondani szokta — az átkos közöszgyi kormányának, akár — mint a balközép mondani szokta — a bizalomvesztett kormányának nem szavazzák meg a költségeket, mert mind két esetben, magától a államtól vonják meg azt.

Ha a közelmultra visszafatantunk, úgy fogjuk találni, hogy némi reményre voltunk jogosítva az iránt, hogy a balközép taktikáját változtatni fogja, mert nem csak a többséggel, hanem az 1867-iki alappal szemben is szelidebb hurokat kezdett pengetni egy idő óta. Azonban most, a midőn kenyértörésre kerül a dolog, meg kell győződnünk arról, hogy az ellenzék pártjainakait a kormány minden áron való megbuktatása együtt tartja még elvekben is.

Bizony-bizony ujóól be fog teljesedni a balközépben, szemben a szélső árnyalatokkal, miszerint töröket fogott, de az ötöt viszi a tervnélküli rombolás örvénye felé.

Maga a Deák-párt zöme ugyanazon alapokon áll ma is, mint eddig s ugyanon fegyverekkel harcol. Megszavazza a kormányzatra szükséges kiadásokat s kész a deficitek fedezésére is jövedelmi forrásokat nyitni.

Azonban a párt némely árnyalatai, a mint br. Sennyey föllépéséből láthattuk, a párt elé oly akadályokat vetnek, melyek, ha el nem háritatnak az útból, azt fogják eredményezni, hogy az állam különböző szükségéi és tartozásai fedezésére ez évben sem lesznek források nyitva.

Mindenki a legjobb s legbecsületesebb embernek tartá őt s az ő szempontjából véve, bizonynyal az is volt, de igen óvakodó, vigyázó volt minden eljárásaiban arra, hogy ne legyen valami eltitkolni valója. Alig kezdtük meg tervezett kellemes utunkat, a hegyek közt már is észrevettém, hogy sejtelmem nem csalt. Egész sereg oly ismerőse akadt itt, kik soha sem mutatkoztak házunknál. Ha találkoztunk velök, barátságosan fogadták társaságukba, azonnal eltávoztak tőlünk, halkan s nagy óvatossággal értekezve ez emberekkel. Anyám nyugtalanul kísérte őt szemmel ilyenkor, mintha félné, hogy elhagy minket s mikor aztán visszatért, a szemrehányás és halálkifejezésének sajátosságos vegyületével szemlélté őt. Atyám ilyenkor gyöngyöden megfogta kezét, vagy pár nyájás szót intézett hozzá. Rendre újból lecsillapult kedélye, megadta magát sorsának s nyiltan semmi sem árulá el nemét a köztük létező viszáltnak.

Utazás közben atyám kikerdezett tanulmányaim felől. Ekkor vettem észre, hogy alig tud olvasni s írni és hogy a történelem s jogtudományok körül nagyon kevés ismerettel bír, ellenben nagyon jártas volt a számtanban s bámulatos otthonossággal beszélt a földtani részletekről.

Elmondhatom, hogy ez utazás tartama alatt ismertem meg atyámat közelebbről, s kezdetm nagyon ragaszkodni s szívből vonzódni hozzá.

Húgom, ki ekkor még csak tíz éves volt, mindig félt egy kicsit heves modorától, süri szakállától; remegett, ha látta villogó fekete szeméit s hallotta erős hangját. Most azonban irányunkban áll jónak, gyöngődének látva, tele figyelemmel anyánk iránt, hasonlóan jobban kezdé szeretni.

Anyám örömmel látta családja e szívólyos egyesülését. — Gyermekeim, szóla hozzánk

Gr. Lónyay, mint közelebbről megjósoltuk, megmutatta, hogy ő akár mint miniszter, akár mint képviselő kész és képes a haza és párt érdekében működni, ő határozottan elfogadta a Ghyezy állaspontját, hogy t. i. a deficitből 13 millió fedeztetés az adóügyi bizottmányban már elfogadott adóemekből, 12 millió pedig kölcsönből.

Ezek szerint a Deák-párt nagy többsége együttesen fogja támogatni Ghyezy javaslatát s mi úgy hisszük, hogy br. Sennyey maga is kószor meggondolja meléőtt pár szavazatával pártjának, melyet még eddig magának vall, a kormány megingatásához segédkezet nyújt.

Mi azt hisszük, hogy a pártoknak minél nehezebbek az idők, annál compactabbaknak kellene, hogy legyenek eljárásukban s egy csekélyebb többség, de határozott irányú többség képebb imponálni, mint egy nagyobb számból álló, de igen sokféle irányú árnyalatokból és egyéniségekből összetakolt majoritás.

— Az állam és egyház közti viszonyok rendezése tárgyában kiküldött bizottság folytatván a vallásszabadság tárgyában alkotandó törvényjavaslat tárgyalását, hosszabb tanácskozás után a következő szövegezés folytatolagos fölrétéleiben állapodott meg:

„Mindenki hitfelekezeti önmaga állapithatja meg egyházi tisztviselői s egyéb alkalmazottjai fölött gyakorlandó fegyelmi eljárását s fegyelmi szabályait. Azonban 1) Maga a hitfelekezet fegyelmi büntetésül nem alkalmazhat sem testi fenyítéket, sem személyes fogságot; 2) Egyházi tisztviselő, lelkész vagy egyéb alkalmazott ellen nem indítható fegyelmi eljárás azon okból, mert a törvényben rendelt valamely polgári kötelességet teljesíté, vagy törvényben titott valamely cselekvést nem vitt véghez; továbbá azon okból sem, mert politikai jogait teljesítése szerint gyakorolta vagy nem gyakorolta.”

„A hitelvekben (dogmákban) egyező, tehát tulajdonképen ugyanazon hitfelekezethez tartozó állampolgárok is, ugyanazon hitfelekezettől elválván, külön egyházat alakíthatnak a jelen törvény határozatai értelmében.”

„Az alakuló, vagy még eddig törvényesen be nem vett hitfelekezet avagy különváló egyház szervezeti alapszabályait, erkölcsi tanait s istentisztelete leírását s tisztviselői s hivatalnokai fölött gyakorlandó fegyelmi szabályzatait

egy alkalommal, míg atyám elszenderült a székben, s mi csendesen szemlélté őt halkan kérdők egymástól, hogy miért is féltünk eddig úgy tőle, szeressetek őt teljes szívetelekből; jó atyátok ő, ki többet tud mint mennyire megtanították. Felfogta például, hogy a legszebb ajándék, mit nektek adhat, abból áll, hogy titeket jobb nevelésben részesít, mint minőt ő kapott fiatal korában s ezt tehetni nem kímélt semmi áldozatot. Igyekeztek szorgalom és jó magaviselettel által hálálni ezt meg neki.

— Jól beszélés kis feleségem — szóla most atyám, ki felébredt volt s hallotta beszédünket, — hanem téged még jobban kell hogy szeressenek a gyermekek, mint engem, mert te voltál az, ki megismerttetted velem kötelességemmel. Most beismerem, mennyire igazad volt mindig. Érzem, mily nehéz a kenyérkereset, ha az ember tudatlan, nem bír ismeretekkel s miután állásom oly fáradságos vesztéllyel járó. . .

— Jól van, jól, — vágott szavába anyám — s más tárgyra vitte át a beszédet.

Útunk végezdője Lúz nevű falu volt a pyrénéi hegyek közt. Éjjel érkezünk oda s másnap, a mint megviradt, felmentünk megnézni atyám birtokát, melyet a Bergonzhégyrőcsön vásárolt s rendezett be. Kellemes vidám hely volt ez; zöld gyepl jól gondozott növényzettel, közepem csinos házzal, mely vendéglőül szolgált a Saint-Sauveur fürdőben időző vendégeknek s ták alkalmával s Luzban szállásoló turistáknak. A háznál volt csinos kert, egy cseléd s két szép tehén. Sokan jöttek ide reggelizni vagy oszonnálni; a felügyelő vagy cseléd azt mondotta, hogy sok pénz befap ily módon s még több haszon is lehet benne, ha mi is segítségére lennénk vendégei elfogadásában s jó ellátásában és hogy évről-évre több lenne ily módon a jövedelem, mivel a fürdőt mind többen-többen látogatják.

a vallás- és belügyi minisztereknek benyújtván, ha azokban a törvényekkel ellenkező rendelkezés nem foglaltatik, az illető hitfelekezetet vagy egyházat a kormány törvényesen alakult hitfelekezetnek vagy egyháznak ismeri el. Ellenkező esetben az sem nyilvános, sem magán társulatként nem létezhetik, sem gyülekezetben istentiszteletet nem tarthat. Ha a kormány az elismerést megtagadja, vagy 60 nap alatt nem nyilatkozik, az illetőknek joguk van kérelmüket az országgyűlés elé terjesztetni.

— A keleti vasut 30 millió forintnyi másodosorozatu prioritásából 75 milliót kibocsát azon consortium, mely e prioritásokra lombardkölcsönt adott. Az aláírásnapjai febr. 3-dika és 4-dike. A kibocsátás, árfolyam 65%-ban van megállapitva. Minthogy ez elsőbbségi kötvények aranyra szolának s szelvényeik szintén aranyban váltatnak be, a kibocsátási árfolyam szerint 7 $\frac{1}{10}$ száztóli kamatot hoznak aranyban. S ebben még nem foglaltatik azon nyermény, mely a kötvényeknek alpari törtéendő kisorsolásából származik. A kötvények kamata sokkal kedvezőbb bármely más magyar állampapir kamatozásánál, habár e prioritások az állampapirok teljes biztosságát nyújtják.

Gr. Lónyay Menyhért beszéde

a képviselőház febr. 1-én tartott ülésén.

(Kivonat.)

(Folyt. és vége.)

A törvény rendelete szerint a méterrendszer behozatalával, a dohányra és a sóra nézve a franciaizsulyrendszert kívánja behozni. A sulynak ezen adóemeknél ekép közel 12%-nyil szállítás, és a jelen áraknak megtartása mellett emelkednek a tiszta jövedelem a bruttóbevételeknek 12%-ával; miután pedig a nyers bevétel a dohányról ez évben a belföldi eladásnál előirányozva van 27.550.000 frittal, annak 12%-a növelné a dohányjövődék évi tiszta jövedelmét 3.306.000 frittal.

A vámmáza behozatala folytán a sónál pedig lenne a várható több jövedelem 2.588.000 ft.

Nem tartja a méltánossággal ellentétben állónak, ha az állam szorult viszonyai között a földtehermentesítési adóteléből befolyt összegek feleslegét, ha nem is hosszú időre, de legalább néhány évig annak előlegek visszafizetésére fordítaná, melyekkel az államnak azon alapok tartoznak. Az ideit költségvetésben ezen czímen

Szóval e kis háztartásnak szerinte szép jövője ígérkezik.

Anyám úgy tett, mintha mindezt hinné s valóban sokan is jöttek házukhoz, gazdag emberek, kik elég drágán fizettek meg egy pohár tejet vagy rántottát s kik soha sem alkudoztak.

Egész tüzzel láttunk hozzá a munkához, Anyám főzött, húgom a fejére és teje ügyelt fel s én élelmiszerek beszerzésében fáradoztam, futottam mindenfelé. Pisztrangot, vadat, tojást, gyümölcsöt vásároltam be. Néha jó mesze el kelle távoznom, hegyeink közt, a közelben nem találtam annyi mindent, mit az idegenek felemésztettek. E tevékeny, nyughatatlan életmód, e dusan pompázó táj közepette tele ragyogó szépségekkel, engem egészen elragadtott, boldoggá tett. Keves idő alatt ép oly erőteljes, ép oly hajlékony gyors mozdulatu és merész lettem, mintha e hegyi lakók közt nőttem volna fel.

A fürdő-idény szünidőmmel együtt ért véget. Atyám visszavitt minket Pauba s aztán kevés idő múlva ismét elutazott Bayonne-ba, vagy más valamely előttünk ismeretlen helyre, hol üzlete után látott, mert csak ritkán tudtuk hollétét s néha eltelt két-három hónap is anélkül, hogy tudatna valamit magáról.

A következő évben anyám s nővérem mindjárt nyár kezdetével visszatért vele a luzi völgy feletti kis vendéglőbe, én is siettem hozzájuk csatlakozni, mihielyt beállott a szünidő és ismét két hónap tele gyönyör- és boldogsággal telt el ott. Oh minő szép hegyi szülött! — szóla halkan atyám anyámhoz, — mily nagy kár. . .

— Hallgass te csábító ördög, ne feledd el adott szavadat.

— Hisz épen mert nem feletem el, sajálom néha, hogy fiamból békés polgárt kell nevelnem, nem pedig férfit.

előirányozva van 3.883.000 frt. A földtehermentesítési kötvények birtokosai ép úgy mint eddig újabb levonás nélkül, kapuák a kamatokat.

De nem folytatja tovább a megtakarítások és a jövedelem fokozása iránti eszmék fejtegetését. Vannak számítások, melyek midőn fölláttatnak, tulzottnak látszanak, de később a kényszerűség nyomása alatt még azok is, kik azokat kivihetetleneknek tarták, és kik gyakorlati voltak fölött kételyeiket nyilváníták, hasonló mérvű eredmények tervezésére szorultak. A most egy éve a 21-es bizottmányban általa említett megtakarítható kiadások és emelhető államjövődelmek mérvére nézve mondtak kivihetetlennek és tulzottnak állitattak. Ma már az előterjesztett javaslatok az adók emelésére és a megtakarításokra nézve hasonló nagy számokat mutató intézkedéseket követelnek.

Megengedi, hogy mások talán mind a megtakarításokra, mind a jövedelmek fokozására nézve jobb és észszerűbb javaslatokat tehetnek, de hivatkozik más államok pénzügyi történelére; a hasonló viszonyok közt levő államok pénzügyeiket az egyenes adók igénybevétele mellett leginkább a közvetett adók fokozott jövedelmei által rendezték. Ő ugyan az egyenes adók emelését is készséggel megszavazza, de csak az esetre, ha ki lesz mutatva, hogy a közvetett adók fokozása iránt is megtétetnek a kellő intézkedések.

Beszéde második részében az anyagi felvirágzás és így az adóképesség emelésének módjait fejtegeti.

A munka és a takarékoság volt azon tényező, melynek segítségével a franciaizs nemzet, képes volt elviselni azon óriási terheket, melyeket az utolsó szerencsétlen kimenetelű háboru ráért. 700 millió frankkal növelte az adókat és a multban gyűjtött tőke és a jelenben kifejett következetes munkásság által a hadi saraz fejében nagyrészt a külföldön kötött öt milliárdnyi államadósága ma már visszafolyt az országba és így maga-magának adósa.

Legfontosabb, mert nélkülözhetetlen eszköze a nemzeti munkásság fokozásának: a hitel. A hitelnek leghatalmasabb eszköze: a jegybankügylet oldjuk meg mielőbb czelszerűen önálló alapokon. Azt hiszi, hogy nem lenne helyén a jegybankügy miként leendő megoldásáról most szólni. Elég legyen most erről csak annyit mondani, hogy annak czelszerű és alapos megoldása a valuta szabályozása folytán érhető el, mi áldozatokba fog kerülni.

A közlekedési ügynél különösen a vasuthálózat kiépítésénél sok hiba követtetett el,

Ily elejtett szavak, melyek csak úgy véletlenül ütök meg fülemet, sok gondolkodásra adtak okot nekem. Tehát egy békés polgár többé nem fér? Mi okon kíván engem anyám ez alárendelt helyzetre kárhóztatni? gondolám magamban.

De azért csak hévvel folytatám tanulmányaimat, most már nem is annyira csak becsvágyból, hanem mert nagy kedvet kaptam a tanuláshoz. Különösen a történelem érdekelt nagyon. A görög- és latin nyelvért nem igen lelkesültem, hanem azért rendkívüli könnyű felfogásom s nagy emlékező tehetségem, melylyel meg valék áldva, képessé tettek, hogy minden nagy megerőltetés nélkül mindig az első között legyek osztályomban. Hanem a mint betettem ismét lábomat a virágzó hegyek közé, vége lett minden tanulási vágyának, a pezsgő életérő kerekedett felül, a mozgás, tevékenység, kalandok utáni vágy ragadta meg egész valóm; odahagytam mosolygó virányos halmainkat, hogy a legvadabb helyeket keresssem fel, legvesztélyesebb meredélyeket mászszak meg.

Elkísértem útaiknak a zerga- és medvéadásokat; ez időben még nagy bővíben volt a nemesebb vad hegyeink között.

Hozzácsatlakoztam a merész vezetőkhöz, kik a természetkedvelő utazóknak megmutogatták a „Roland árkaít,” az „elvesztett hegyet,” a „Marbore és Troumause köröndöt,” az „elátkozott hegyet” stb.

Ily módon nagy kedvet kaptam a természet tanulmányozására s visszatérve Pau-ba, egész hévvel kezdtem foglalkozni a természet-tannal.

Atyám legkevésbé sem korlátozta vágyamat, hogy a hegyek közt s vadonokban szeretkalandozzak, sőt védelmezett anyám szelid dorgálása ellen, ki nyugtalan volt hosszas kirándulásaim miatt s attól is félt, nehogy elvesztsem kedvem a tanuláshoz testi szerveim e gyors fejlődése s tevékenysége közepett.

(Folyt. köv.)

de ezen elkövetett hibákat csak tetéznők az által, ha a nagy áldozatok árán létesített vonalak hosszabb időn át zsák-utczákban végződnek és nem jönnek észszerű módon kapcsolatra az európai vasuthálózatokkal. A déli vonalaknak a fővárossal a tengerpartig egy kézben való egyesítése folytán hasznosíthatók azon számoss millió, mely a tengerpart felé való összeköttetést végeztet már tetleg az állam nagy terheltségével kiadott. Ne feledkezzünk meg arról, hogy a szueszi csatorna kiépítése és a török vasuthálózat létesítése folytán, hazánk területén fog keresztül vonulni egy folyton fejlődő nemzetközi forgalom oly kedvező viszonyok közt, hogy az a vonal Pesttől a Duna balpartján egyenesen Zimonyig, másrészt Budától Bécsig kissé kedvezőbb pénzügyi viszonyok közt az állami kamatbiztosítás nélkül létesíthető. Az első kedvező alkalmat fel kell erre használnunk.

Néhány mértéktelnyen vasut kiépítése észak és kelet felé pl. Munkácsról Stry és Szigettől Galacz-felé, habár az egyideig bizonyos kamatbiztosítás terheivel járna, de idővel a kamatbiztosítás mellett engedélyezett pályánál az államot a kamatbiztosítás terheitől megszabadítaná.

A hitel és kereskedés fejlődésére egy kereskedési, az okserű gazdálkodásra a birtokrendezést és tagosítást Erdélyben a gátló utasítások és rendeletek eltörlésével.

Egy célszerű, az erdőben levő vagyon gyarapítására és megőrzésére szolgáló adótörv. megalkotását sürgeti.

Hasonlóan az állam javak eladását. Áttérve a fedezet módjaira, mindenek előtt szükségesnek tartja mindazon intézkedések keresztültételét, melyek a parlamentarismus egész séges fejlődését biztosítják.

Be kell hozni a képviselőházban a stabilitást az öt évet. A házszabályok módosítását.

A választási törvény módosítást; de ezen novella csak a különböző érdekek transzackiója volt. Nem tartozkodik kimondani azt is, hogy tekintve hazánk adott viszonyait, a képviselők száma nagyobb, mint a mekkora megkívántatik. Végre nagy mulasztásnak tartja azt is, hogy évek óta halogatjuk a felsőház rendezését.

A törvényhozási tényezők jelen rendszere mellett csak egy esetben reméli, hogy mindaz, mi pénzügyeink és állami életünk rendezésére elkerülhetetlenül szükséges, a törvényhozás által kell időben minden részleteiben meg fog alapítani, ha a házban ellentétben álló két nagy párt, félretéve minden személyes indokot, rokon- és ellenszenvet, különböző álláspontot, őszintén és határozottan lemondva a közjogi kérdésnek vitatásáról, és ha kell módosítva az egymással ellentétben álló nézeteket, vállvetve és kezét fogva segítené ki az államot a jelen súlyos helyzetből.

A mult tapasztalataiból ítélve, nem hiszi, hogy ha a pártközi viszonyaink nem változnak, bármely kormány képes legyen állami viszonyainkat a gyakorlatban levő módok szerint gyorsan és sikeresen rendezni. Az alkotmányos fogalmak szerint csakis a népképviselő többsége és egy általa támogatott kormány lehet hivatva a rendkívüli viszonyok megfelelő rendszabályokat keresztülvinni.

Beszédét így végzi:

En hosszú politikai életen át mindig a szabadság, az alkotmányosság és a magyar államiság érdekében fáradtam, ahoz soha még csak gondolatban is hűtlen nem voltam, annak érdekeit védtém a trón számolyánál, a törvényhozás terneiben ép úgy, mint a csendes, de ernyedetlen munkában, a társadalom, a tudomány téren. En mondom nemzetem választottjainak, kik nem sokára számolni fognak most küldöik előtt, később a történet ítélo széke előtt, hogy ma már nem félrendszabályok és tapogatózás, de bátor, öntudatos cselekvés, nem személyes hiszág vagy pártérdek, de önzetlen egységes hazafai igyekezet, nem szűkkebliség de áldozatkészség biztosíthatja a szabadságot, az alkotmányosságot és a magyarállamiságot és végzém beszédemet a régi rómaiak által is használt súlyos viszonyok közt hangoztatott jelszóval: Videant consules, nequid respublica detrimenti capiat! (Elének tetszésnyilvánítások jobbfelel.)

B. Sennyey Pál

beszéde a képviselőház folyó hó 29-iki ülésén.

(Kivonat.)

(Vége.)

A vérendszemben (közös hadseregénél s honvédségben egyaránt) szükség van megtakarításokra. A monarchia védekezése tartartandó. Európa fegyverkezze, mi sem böníthatjuk meg magunkat. De e kereten belül adminisztratív uton sokat lehet tenni. A védtörvények revisiója alkalmával arányba hozandó a létszám az adóképesseggel. Számot nem emlit, ez a korona tanácsosainak dolga, kik az időt meg fogják választhatni. Mind a közös hadsereget, mind a honvédséget azon tiszteletben kell

tartani, melyet igényelhetnek, mint a hon védelmének s nemzeti aspirációinknak hatalmas tényezői.

Ezután pár percnyi szünet következett, mire áttért második témájára, a jövedelmek szaporítására. Itt keményen bírálta az adómelés eddig szándokolt rendszerét.

Az adómelés legnagyobb része, így szól némi szubjektív bevezetés után, ismét azok válaíra fog nehezedeni, kik már is a legnagyobb terhet viselik. Nem tud reá esetet, hogy valahol rendes viszonyok közt ennyire jutottak volna a dolgok, mint nálunk. Erős a gyanuja, hogy ha az eddigi eljárás folytatattik, 1877-ben ismét kölcönhöz kellend fordulni, pedig inkább most kölcünk többet a kölcönből, mint 77-ben újat kelljen fölvennünk s új adómelést eszközölnünk.

Az államjavak eladására nézve elfogadja a pénzügyi bizottságban mondottakat. Az állampolgárok bevonandók ez értékesítésbe. Ez a jövedék-kölcson törlesztésére fordítandó, s az így létrehozott tartaléktöke fő nehézségeinket könnyítendi. Elfogadja Zsedényi módosításait az állampar vállalatokra.

A garantizott vasutak csopotosításától sokat, a közmunkatörvényről több milliót remél.

A só-jövedéknél a kiváltások, a dohány-egyedáruságnál a magán használati termelés megszüntetését s így a csempészet akadályozását, hangoztatja.

Az államvasutak rövid időre bérbeadók. Igen jó lehet az állami kezelés nemzetgazdasági előnye külföldön, de 9%-os állami kölcsonók, s még drágább magán hitelen alapuló adók mellett ez nem lehetséges.

Áttérve a harmadik részre, az adóképeség-emelésére, a bankrendszer (valuta rendezéssel) az osztrák nemzeti bankkal akarja ha lehet szervezni.

A vámszövetség revizióját a közvetett adók aránytalanságának megszüntetése mellett akarja, de a vámszövetség" előnyeinek megóvása mellett.

Még csak kettőt emlit. Először az usztoratörvény megszüntetését, mely a teoriák árán is kiírtandó rákfene. Oly dolgokat helyezni a törvény oltalma alá nem lehet, minők az usztoratörvény megszüntetése óta történek. Főemliti másodsor a fővárosnak a raktárak s docok építését, melyektől sokat vár a kereskedelemre.

Ezzel — így szól — végére ért előadásának. Igyekezett kimutatni, hogy egyoldalú eszközök e bajokból kivezetni nem fognak. Számokat idézni, nem volt szándékában, csak a főutakat jelölte meg.

Minthogy az államnak költségvetésre szükségé van, s minthogy halogatni a költségvetés létrejöttét nem akarja, általánosságban elfogadja a p. ü. bizottság jelentését.

Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr” gr. Lónyay beszéde alkalmával, hangjának biztosabb lejtéséből kivette, hogy nem érzi magát többé kegyvesztettnek fölfelé; de kivette előadásának határozatlan tartalmából azt is, hogy nem tudja hányadán áll másfelé. Hogy a kormányt nem támogatja, az bizonyos; hogy azt megtámadni is kedve lett volna, arról eléggé tanusodnak némely eszlásai a „tapogatózás” tehetetlenségére, s a „circulus vitiosus” helytelen fűtlevésére: hanem ott lebegett egész beszéde felett a töprekndés is. Bortal kereskedelmi ügyér beszéde — mint írja — valóságos gigási mivelet volt.

A „M. Ujság” szerint Bortal minister sok sikerrel polemizált Sennyey ellen, szemére hányva, hogy ha oly sok hibát lát a kormány működésében, miért nem szölt előbb, miért hallgatott nagy bölcson eddig, s miért szavazott mindig a Deákparttal? Lónyay beszédéről azt mondja, hogy őszintéb volt, mint a Sennyeyé. Határozottabbis. Lónyay határozottan a centralisatio hive, még Sennyey egy humbugban gyönyörködik, melyet úgy nevez, hogy: „politikai centralisatio, administratív decentralisatio” mely csodabogarat még nem látta a világ hogy milyen; s hiszi, hogy nem is fogja megismerni. Különben Lónyay kiterjesztett karral hivta fel azokat, a kik a közjogi kérdést leteszik, hogy menjenek, s ő várja meleg ölelésével. De a „M. Ujság” úgy látta, hogy a balközép megborzdatt az édes ölelés felajánlására.

A „Reform” Magyarországot ma három tényező által kormányoztatja: Az egyik gr. Andrassy Gyula a közös külügyminister; a másik egy párt, a Deákpartban, melyet ellenségei egyeztetten a klik nével szoktak megjelölni; a harmadik tényező a bécsi nemzeti bank és amaz osztrák financo körök, melyeknek érdeke tartja, hogy Magyarország mint egy könnyelmű adós nekik vessen, nekik arasson, s körmeik közül ki se is szabadulhasson soha.

A „Hon” Lónyay és Bortal beszédeiről ír. Lónyay beszéde, bár voltak benne hasznos eszmék, mint hiszi, nem tette meg a várt hatást. Bortal beszédének célja volt: a jobbold

dalt összeszorítani, Sennyey kiszorítani. Az utóbbi valószínűleg sikerült.

A „Nemzeti Hírlap” elismeri Lónyay rendkívüli pénzügyi talantumát, s sajnálattal látja ily nagy és termékeny erőt a gyakorlati mezejéről leszorítva. Ennek — mint véli — mamár vége van. A mult hétén a közvélemény egy reményvel lett szegényebb, ma egy valósággal gazdagabb. A mult hétén Sennyey, kiben sokan messiást láttak, bebizonyította, hogy a jelenben nincs az országnak mit várnia tőle; ma Lónyay, kit sokan „lehetetlennek” tartottak, visszahódította magának a közvéleményt. Ma a többségnek a pénzügyiminiszteri tárczára Ghyeczyn kívül van még egy embere.

A „Közérdek” szerint Sennyey föléltete közéletünknek egész nagy keretét, s valamennyi fenforgó és még napirendre jöhető politikai kérdést, egy programban csoportosított összességébe hozta. Lónyay gróf ezúttal is gyakorlati államférfiúnak bizonyult, megmaradt a tárgynál, mely ma napirenden van, nem kalandozott a magas politikának tág mezején, hanem igyekezett kijelölni oly eszközöket, melyek a létező bajokon ma és legközelebb segíthetnek, és igyekezett megjelölni az orvoslásnak legközelebb fogatosítható módjait. A államháztartás rendezésének sürgős kérdésnél maradvá, a gyakorlati pénzügyi politika terén mozgott, és javaslatai a helyzet tisztázásához, az igénybe veendő eszközök megválogatásához nagy mérvben hozzájárulhatnak.

Erdélyi echó,

a hibás szók és szölasok javítására.

(Folytatás.)

Az elsütött ágyú hangjából annyi tökéletesen áll:

1-ör, hogy ígét, sem tiszta sem kétes jelzőként, soha e világon sem magyar, sem hontotot eddig nem használt s ezután sem fog használni; a jelző azért lévén jelző, hogy kifejelje milyen. Tehát a ki ígét akar jelzőül használni, azt előbb ígénévé azaz: jelen vagy mult részesülővé kell, hogy átalakítsa.

Igy lesz fut ember s repül madár helyett futó ember s repülő madár. De még ebből nem következik, hogy ígétöket ne legyen szabad compositioakra használni, a midőn azokat szabad tárgynevekké is változtatni például; „rémül”-ből lett rém, mint „vényül”-ből vén, hasonlóan lett „romlik”-ből rom, „csendül”-ből csend, „feszül”-ből fesz, „fénylik”-ből fény, „gondol”-ből gond, „rendül”-ből rend sat.

2-ör. A tárgyakat nem tudjuk mik: csak annyit tudunk róluk, hogy milyenek vagy mi történik velök. Jobban mondva a mi tárgyismeretünk nem áll egyeből, mint azok saját-ságainak ismeretéből, és pedig először van ez az eset, a midőn egész tárgy-ismeretünk csak egy két saját-ság ismeretéből áll; pl. eleget ismerjük a fülemilét csak énekéről, az ezüstet fejr színéről s az aranyat sárgaszíne és nehézségéről; a nélkül, hogy több saját-ságairól képzelünk volna.

Innen a tárgyakat megnevezni sincs egyebet okunk, csak is a minket szölasra ingerlő saját-ságaikért, t. i. azért a milyenek és a mi velök történik. Ezért gyakran nem is használunk tárgyszót csak így szölk: Oh mily szép! Oh mily felséges! Oh mily gyönyörű! Épen így tesznek a gyermekek is, midőn így szölnak: Ez a csuf nem hagy békét, ez a rongyos vererekedik, ez a siró csinál minden bajt.

Igy az első emberek is csak bizonyos saját-ságaikért nevezték meg a tárgyakat. És az igen természetes, hogy a mely tárgyról csak egyetlen egy saját-ságot ismertek, azon saját-ság nevét magának a tárgynak nevéül is elogadhatták, miután egész tárgyismeretök azon egy saját-ság ismeretéből állott.

Tehát a miről csak annyit tudtak, hogy dombos, azt méltán nevezték Dombnak; a mi foly, azt folyónak: a mi zörög azt zörgőnek; a mi csereg, azt csergőnek vagy csergetőnek; a mi pukkan azt puskának s a mi dobban, azt dobnak.

Innen ha látom, hogy egy állat vad, azt nem csak elmondhatom róla állatmány képen, de el is nevezhetem vadnak; a miről csak annyit tudok, hogy zár t. i. ajtót vagy kaput zár, azt el is nevezhetem zárnak; a mi fog azt fognak; a mi véd azt védnek: a mi tűz azt tűznek, a ki vadász azt vadásznak s a ki halász azt halásznak.

Ma már az ígét és milységszót rendszeren egy kis képzővel megszoktuk különböztetni, de azért ma is van elég szónk olyan, hogy tárgy-név és milységszóként ugyanazon alakban használjuk pl. Ez vad, a vad erdőn él; ez folyó, a folyó zavaros; Ez szép, a szép gyönyörködött. Ezért a latinok a milységszót is nomen-nek nevezték, csak hogy a tárgyszót nomen substantivum és a milységszót, nomen adjectivumnak.

Hasonlóan van ige is elég, mely ugyanazon alakban ige és tárgyszó pl. zár, szeg, tör, tár, tér, tűz, fűz, nyom, nyit (nyitja a dolog-

nak) fagy, vadász, halász, madarász, mindehason értelmű ige és tárgyszónak vehetők. — Ezért a német nem is különbözteti meg képzővel egy mástól pl: gehen ige, és das Gehen tárgyszó; essen ige és das Essen tárgyszó; laufen ige és das Laufen tárgyszó.

Ha tehát az ígét tárgyszóként is használatom, akkor az ígétet tárgynévi értelemmel compositiora is használhatom. Pl. Zár ige is tárgyszó is lehet, tehát zárbeszéd, zárszámadás, zárszó mind elég jó compositiók.

Tár, feltár ige, de lehet tárgyszó is, tehát tárház, társzekér nem helytelen compositiók. Véd lehet ige is tárgyszó is: tehát védgát, védangyal épen oly jó összetétel, mint honvéd; malvéd.

Vész lehet ige is tárgyszó is: tehát vészjel épen oly jó összetétel mint tüzvész, dögvész.

Igy örutorony, menhely, látszó, látszer, hall-ideg, sirhalom, védaasszony, védszent, védangyal szünidő, lakosztály szakférfi, lépvessző, halászhárka fogház s több ilyenek megmaradnak a nemzet életében és sem a január 2-ki tanács ülés, sem maga az országgyűlés nem képes megszüntetni. Valamint a rozsl készületek is semmi egyezmény nem képes megtartni. S ha felkapta is a divatmajnolok nagy tömege, ki fogja a nemzet maga rostálni. Kölcseiek is felvették volt a rény szót, mégis elfeledte a nemzet, mint időtlen szüleményt.

(Folyt. köv.)

Törvénykezési statistika.

Kimutatás

a székely-udvarhelyi kir. törvényszék működéséről 1874. évben.

I. A számok at illetőleg.

1. Az elnöki iktatóba 1874-ben beérkezett 617, ebből ellátottat 617, 1874. év végével ellátatlanul maradt 0.

2. A polgári osztályban 1873. ellátatlan maradt 398, 1874-ben beérkezett 7518, összesen 7916, ebből ellátottat 7579, 1874. év végével ellátatlan maradt 337.

3. A bünyefüneti osztályban. 1873-ról ellátatlan maradt 126, 1874-ben beérkezett 3001 összesen 3127, ebből ellátottat 3019, 1874. év végével ellátatlan maradt 108.

4. A telekkönyvi osztályban. 1873-ról ellátatlan maradt 18, 1874-ben beérkezett 4614, összesen 4662, ebből ellátottat 3064, 1874. év végével ellátatlan maradt 1594.

5. A fogyelemi iktató könyvben. 1874. évben érkezett 65. Ebből ellátottat 48, 1874. év végével ellátatlan maradt 17.

II. Az ügyeket illetőleg.

1. A polgári perek: 1873. év végével függőben maradt 459, 1874-ben beérkezett 254, s z. 317. Ebből ellátottat: a. ítélet által 229, b. végzéssel 156, összesen 385. 1874. év végével függőben maradt 328.

2. Váltókeresetek. 1873. évről ellátatlan maradt 7. 1874-ben beérkezett 135, összesen 162. Ebből ellátottat: a. ítélet által 7, b. végzés által 145, összesen 152. 1874. év végével függőben maradt 10.

3. Urbéri perek. 1873. évről függőben maradt 122, 1874-ben beérkezett 11, összesen 133. Ebből ellátottat: a. ítélettel 122. 1874. év végével függőben maradt 11.

4. Örökösödési ügyek. 1873. év végével bevégezten ájtott 507. 1874. évben beérkezett 761, összesen 1268. Ebből ellátottat: a. átruházás és letétel 779, b. perre lett utasítva 314 összesen 1093. 1874. év végével bevégezten maradt 175.

5. Bünygyi vizsgálat. 1873. évről ellátatlan jöttát 439. 1874-ben beérkezett 306. Ebből össz. 745. ellátottat: a. ítélet által, b. felhagyás által, c. megszüntetés által d. elvetés által, e. áttétel által, f. vádhatározat van, összesen 593. 1874. év végével függőben maradt 149.

6. Telekkönyvi perek. 1873-ból ellátatlan maradt 0, 1874-ben érkezett 28. Ebből ellátottat 1, az év végével bevégezten maradt 27. Utólsó száma.

1. Nyilvános ülés tartatott 54. 2. Polgári zárt ülés t. 103. Pénzügyi z. ü. t. 49.4. Telekkönyvi z. ü. t. 58. 5. Fogyelemi z. ü. t. 12. 6. Végvárgyalási z. ü. t. 230. Ebből elnapoltatott 50. Összesen 506.

Sz.-Udvarhelyt, 1875. jan. 26.

Nagy Lajos,

kir. törvényszéki elnök.

Apró puskatűz.

A színházi választmány tegnapi ülésének eredménye x ismeretlen mennyiség, mely különben egyenlő a zérussal. Tegnapi este általánosan el volt terjedve a színházról a hír, hogy a választmány választása az idén is — Paulayra esett. — Tehát: partiunt montes, nascitur ridiculus mus. Itéletünket azonban még fenn tartjuk, mert a combinatio jelen alakjában annyira nevétséges, hogy komolyan hozzá szólni, legalább is furcsa feladat volna a saját részéről, annál is inkább, mert tudtukkal csak tapogatózásról (régí erény) van szó; de ha a döntő körök csakugyan komolyan hiszik, hogy Paulay ur fogja a kolozsvári magyar szünigyet nyélbe ütni, s ha az illetők hiedelmét Paulay ur nyilatkozata — mit távira-

tilag kikértek tőle — némi alapra ipeadik emelni: bővebben hozzá szölkünk a dolog-

Egyelőre csak annyit, hogy Paulay urból directorot akarunk csinálni. Kolozsron-

Donique Paulay a kolozsvári színészek egy látszik nélkülözhetlen specialitásával (alicatla magát, a mióta a pesti nemzeti színház dirigens pályájáról egy nem remélt véletlen elmozdítá. Mi csak gratulálhatunk a vivnyért, melyet a sokat hangoztatott „házi esztétikus” elpháthetizált frázisai után egy magárválalkozó director képében a Paulay ur jól ismert firmája alatt a kolozsvári színháznak felvett. szerezése lesz. Vajjon mit fog minhez mondani az a belügyminiszteri tanácsos i, ki a subventio véleményezésének egyik fapara, s ki Paulay urat a pesti nemzeti színház közlő mutájából nagyon jól ismeri? Kétségesen szenved, hogy jövőre a kolozsvári nemzeti színház privát direktora Paulay ur, a fejelmű segélyt kétszerezett összegben fogja élvezni.

A színházi évek óta minden farsang a szokásos álarczos bálokön kívül rendez m félé apró mulatságokat is, ilyenek a folytonos vadajudozások a szervezkedés körül. E mulatságokból a nagyközönség ki van ugyan zárva de azért eléggé népesek, kivált ha a pesti nyv-szi csemete kert bambusz nádas ültetvényét Paulay urat is föl hívják az intervencióra; mi nem akarjuk e kedvteléseket zavarni, de eljárás correctsége megkíváná, hogy az éle director fogdosás pályázat után tönk-jék vagy a választmány által három éven át beruházásokra fordított 35—40,000 frt érket képviselő vagyon feletti gazdálkodáshoz lak Paulay ur bir kellő qualificatioval?

Paulay ur mentő eszméit tavaly gy programmszerű memorandumban előterjeszt a választmányának; a mi akkor rossz volt, az gy látszik pár hó mulva elfogadható lett. Itt annyira sülyedt Korbuly ur alatt szünigyet értéke; vagy csak számításból mellőztetettitavaly Paulay, hogy a harmas igazgatóság nn hagyott pénztári chaosza után előbb átméleti korszak készítsessék elő Paulay számára?

Ha így áll a dolog, Korbuly ur visslépését igen természetesnek találjuk, csak rra vagyunk kíváncsiak, hogy miként döl majd el a nyári szüház kérdése, mely a jelen fordult állapotok előidézéséhez jókora tényőül szolgált.

E kérdés megoldásával a kolozsvári szöszet arny korszaka veendi kezdetét, mert azem lehetetlen, hogy egyszerre kétszínházunk isesz s a vendégszereplést egyiktől a másikig csak a szamos fogja elválasztani, a jövő majd megmutatja hogy melyiknek lesz nagyobb — deficitje.

Ha már mindenáron privát director ell Kolozsvárnak; mi szükség volt e három es intendansi intermezóra, nem volt elég jó rivát director annak idejében Fehérváry, gy csak a folytonos ujdonsági viszketeknek akunk eleget tenni a folytonos személy- és rendszer-változatlással; ha ez így tart, egy szép regel meg arra ébredünk fel, hogy megérkezett Ozy báró is, és több más pesti bukkott nagyság intén anoneirozta jövetelét.

A székely hávasok kristálypatakjaan egy elődi kis állat tartozkodik, melyet a székely atyafiak ingolának a neveznék. E az elődi kis fereg megtámadja a legnagyobb malakat, belecsimpalykozik azok husába; j a pisztranguak vagy galócának, ha nem tudole valami uton megekelkülni: napjai megannak számlálva ilyen ingolatermésztől zai parlamentünkben Csernátöny, belecsimpalykozik a nálánál jóval hatalmasabb fogynis lekbe, a miniszterelnökre van különös pasója Lónyait már egyszer kimarta; legközelebről Bittóba csimpalykodott bele. Vajjon e becsimpalykozás azt jelenti-e: hogy Bittónak, hint miniszterelnöknek meg vannak napjai számlálva azt voltaképen a budget-vita befejezése tán fogjuk megtudni.

Ne nehezteljünk az érdemes olvasó, ha ha még visszatérünk Bartha Miklós Képéből urra. A lelkiismeretes orvos, meg azutá is meg szokta látogatni patiensét, ha az te se felidült betegségéből, ha egyebért nem, hát azért, hogy gratuláljon felgyógyulásának. yen gratulatio ez a mi mostani látogatásunk. z a ajajveszkelés, a melyet Bartha Miklós Képéből ur a „Magyar Polgár”-ban közreadott, ét-ségtelenül bizonyítja: hogy az általunk beöltöteserű lapdacsoq gyógyhatásnak voltak. em volt egyéb célunk, mint leszoktatni képviselő urat a mogyorófacultusról, mely nála észmanióvá volt kifejlendő. Felette szegény paka volna a szabadsajtó, ha azt a kis náthát, flyben Bartha Miklós ur szenved: a hancócs nátháját sem tudná megkúrálni.

Ó. Sokba mernék fogadni, kedves tátomuram, hogy Nagy Lajos unitárius tan és városi centumpater ur, az nap reggelén, reilyen nem volt hajlandó az egyetemi körök megszavazni a három öl fát: ballábal ké ki ágából.

Nem hivatalos.

(52)

(1-3)

Nyárilak (Villa) eladás.

A múlt évben újan épült, minden kényelemmel ellátott **FLÓRA** nevű nyárilak, a mellék-épületekkel és két kerttel együtt, a mely még adómentes és több évre van tűz ellen biztosítva, a tulajdonos elutazása miatt, előnyös feltételek mellett, szerelvényekkel együtt, vagy azok nélkül is, valamint egy négy üléses broom, egy kocsit, két nagy szekér és egy kis hátsó (török mén) azonnal eladó.

E nyárilak Nagy-Szebenben van a zölderdőutcában 17 sz. a. főhomlokzatával délnek, pompás kilátással a romániai szőlőhegyekre és áll a főépületből, két mellék-épületből, dísz- és veteményes kerttel, kisebb gazdasági és nagyobb földvel. Az elsőben van 5 szobor lakozó, 2 esztendőszoba, 1 konyha kályha-takarék kemencével, 1 kamara, 1 pincze, 1 angol székesszék, hűtő egy kis fedélszobával, végre 2 terraszszal. Az egyik melléképületben van 2 lakozó, 1 kis konyha, 2 faszin, 1 székesszék, 1 kocsiszin 2 kocsira, 3 lóra istálló; a másik kisebb melléképületben van 1 mosdószoba fürdő és 1 fürdőhely kádval. A díszkert fákkal és díszeserjékkel, a gyümölcskert a legjobb és legnemesebb (csehországi) gyümölcsfajokkal van egész újan beültetve.

A kis majorudvaron van disznóól, majorságtetrecz, ganéj- és személtartó.

A főépület kívül olajfestékekkel van bevonva, belül díszesen kifestve, csiszolt üveg-ablakokkal és svéd kályhával ellátott szobákkal és a telket csinos fa-rácsos kerítéssel.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos maga a lakban, vagy szíveskedjék a lap kiadó hivatala.

(53)

(1-3)

Haszonbéri hirdetemény.



Az özvegy gróf Bethlen Farkasné szász bonyhai uradalmahoz tartozó malom és más regálék u. m.

Oláh-Szent-Lászlón egy négy kövű lisztelmalom és egész évi koresma jog.

Szász-Bonyhán két országos vásár baromczédula s vám illetékekkel és egész évi koresma jog.

Bernádon egész évi koresma jog.

Leppenden egész évi koresma jog.

Sz.-Dányánban részletes koresma jog.

Sz.-Csávason egész évi koresma jog, — és

Felső-Kápolnán egy négy kövű lisztelmalom, a külköllőni város

hid és egész évi koresma jog, szabadkézből haszonbérbe adandók az 1875-dik évi május első napjától, három egymásután következő évekig. Értekezhetni Sz.-Bonyhán a jószág igazgatónál és Maros-Vásárhelyt ügyvéd Szabó József úrnál. Sz.-Bonyha, 1875. február 1-én

a jószágigazgató.

(5)

(5-*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvárt elfogad életbiztosítási

alánlatokat minden módzatokban:

Díjai a lehető legolcsóbbak és biztosítottjait, az életbiztosítási osztály összes nyereményeinek ötven száztőlíában, azaz, annak felében részesíti, díjzétési összegeik arányában. Ezen nyeremény részlettelés folytán, az 1871-ben biztosítottak, már 1872-ki díjaik kilencz száztőlíát visszakapták, és bizton remélhető, hogy ezen nyereményrész évről évre emelkedik.

Kiválóan figyelemre méltók a biztosított eredményekkel megnyitott tulélesi csoportok, melyek beállítás által mindenki, már életében, szép összegeket biztosíthat maga, vagy gyermekei részére.

Bővebb tájékozással, utasítással sat. szolgálnak a társasági felügyelők és ügynők.

Az üzlet eszközésére alkalmas felügyelők előnyös feltételek mellett alkalmaztatnak.

A VICTORIA biztosító társaság igazgatósága Kolozsvárt.

(49)

Alólírtak van szerencsése tisztelettel értesíteni a helybeli és vidéki uri hölgyeket, miszerint:

a ki jól akar tudni szabni a francia hölgyruha szabászatban

a legkittűbb és gyorsan fölfogható alapos oktatást adok. Kivánatra az uri hölgyek lakásain saját tetszésük szerint kijelölendő órákban, a legkedvezőbb feltételek mellett adhatok oktatást. Ezen oktatásban résztvenni kívánó hölgyek személyesen értekezhetnek velem Kolozsvárt, kislábosház a hátulú emeleten. A nagy érdemű hölgy közönség szíves pártfogását kérve, vagyok mély tisztelettel

Bruzer Martonné,
szabásznő Pestről.

(38)

(1-36)

Dr. HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész, gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemű

titkos betegségeket,

1) az önfertőzésnek minden következményeit, egy mint:

magömléseket,

az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

2) huygcsőfolyásokat (még oly idültet is, a nemzörések bujakoros fekélyeit és másodrendű bujakórt minden alakjában és elcsúfításában,

3) huygcsőszűküléseket,

4) friss és idült nyálfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehér folyást és onnan eredő magtalanságot,

5) bórkiütéseket,

6) a huyghólyag betegségeit és mindennemű vizezési nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7-8-ig.

Lakik Pesten, belváros, kigyó-utca 2-dik szám alatt, kigyó- és városház-utca sarkán, Rottenbiller-féle házban, az 1-ső emeleten, bemenet a lépcsőnél.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Legujabban megjelentek

és **Stein János** erd. muzeum-egyl. könyvkereskedésében Kolozsvárt

kaphatók:

JULES VERNE apróbb műveiből.

Beszélek és rajzok.

(Doktor O. kísérlete. Zacharias mester. Dráma a léghen. Tél a jég közt.)

Ára 1 frt 50 kr.

Gróf Gyulai Lajos napló töredékeiből.

(1815-1834.)

Kiadta gróf Kuun Géza. Ára 1 frt 50 kr.

(39)

(2-6)

HIRDETMEÉNY.

Mintán egyrésztől az általam m. é. december hóban 500 és 100 darab

BÉCS VÁROS SORSJEGYEIBŐL

(Bécs város díj-kölcsőne 1874-dik évről)

Álló társas csoportulatokon a nyújtott előnyök miatt oly számos volt a résztvevő, hogy legjobb akaratom mellett sem voltam képes valamennyi beérkezett jelentkezésnek eleget tenni és mivel más részről folytonosan kérdések intézettek hozzám, vajon lehetséges-e még egy csoportulatba lépni, elhatároztam magam, ez által szívesen részről nyilatkozott óhajának is eleget téve csak a nagyobb nyereményi reményre jogosító

100 darab Bécs város sorsjegyeiből álló társas csoportulatokat

alakítani.

A csoportulatok (társaságok) olyképp alakítottak, hogy minden csoportulat 100 részletből áll és minden részlet-jegy birtokosa nem egy sorsjegyre, hanem a csoportulathoz tartozó összes, 100 sorsjegyre, a befizetés tartama alatt történő 8 húzáson játszik és a csoportulat feloszlása után minden részlet-jegyért egy darabot a csoportulatban foglalt 100 sorsjegy közül kap.

Jelentkezések e csoportulatokra f. é. január 15-dikétől a következő feltételek alatt fogadtatnak el.

Egy részlet-jegy ára o. é. 125 frt.

melyre a jelentkezésnél 5 frt. fizetendő, a hátralévő 120 frt. fizetendő pedig, 1875 márcziustól kezdve 24 egymásután következő havi részletben 5 frt.ával törlesztendő: egyúttal azon előnyös intézkedés történt, hogy minden résztvevő a jelentkezés beérkezése után a részlet-jegyvel együtt 24 darab bérmentes, magyar posta-utalványt kap, melyek már egészen kiállítván és csupán a postahivatalnál 5 frt. lefizetése mellett egy-egy részlet-jegyért átadotnak, miáltal a résztvevő minden kiadástól és gondtól megkíméltetik. Minden 5 frt. befizetésénél nyertendő postal-vérvény (Recepisse) nyugtául szolgál.

A főnyeremény a 4 évi-húzással mindegyikénél 200,000 frt., vannak továbbá 50,000, 10,000, 5 á 1000 frtos stb. melléknyeremények.

Minden nyeremény, mely a befizetés tartama alatt történő 8 húzáson a csoportulatban foglalt sorsjegyre esik, a 100 részlet-jegy birtokosai közt az újonnan megszerzendő sorsjegy árának levonása után osztatik szét.

A befizetés tartama alatt történő 8 húzás következik:

1. 1875 április 1-jén. 3. 1875 október 1-jén. 5. 1876 április 1-jén. 7. 1876 október 1-jén.

2. 1875 július 1-jén. 4. 1876 január 2-kán. 6. 1876 július 1-jén. 8. 1877 január 2-kán.

Itt nincs szó oly egyes sorsjegy megszerzéséről, melynél a váró a nagy nyereményi reményért valamit fizet, hanem egy a szó szoros értelmében legnagyobb biztonságot nyújtó értékpapírról, mintán e sorsjegyek jótételek nemcsak hogy minden veszteséget lehetlenné tesznek, hanem azáltal hogy a legkisebb nyeremény már most 130 frt. és 300 frt. megy, a tőkét is kellően kamatoztatja. A mondottak bebizonyítására csak megjegyzem, hogy a 100 frtos 1864-diki sorsjegyek ugyanazon játéktérrel már a 140 frt. árát a szintén 100 frtos hitel-sorsjegyek már a 165 frt. árát fölülmúlják.

Minden t. cz. résztvevő, ki több részlet-jegyet szándékozik venni, szíveskedjék kijelenteni, vajon a részlet-jegyeket egy és ugyanazon csoportulatból kívánja-e.

Mintán a képzett csoportulatok száma korlátozott és lehetséges, hogy a jelentkezési határidő nem sokára bezárva leendő felkértenek a t. cz. résztvevők a jelentkezések minél előbb beküldésért.

Jelentkezések kizárólag alólírtakhoz Bécsbe intézendők.

Ferdinand F. Leitner

cs. kir. udv. váltó-üzér

Wien, Rroseplatz 3, und Esslinggasse 1.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Rajzok és tanulmányok.

Irta Szilágyi Sándor. Ára a két kötetnek 4 forint.

A nevelés és oktatás történet kézikönyve. Különös tekintettel Magyarországra.

Irta dr. Kiss Áron. Második javított kiadás. Ára 1 frt 50 fr.

A magyar népnek!

A képviselő választásról.

Ki lehet választó?

Mire kell ügyelni a választásnál?

Szabad-e korteskedni?

Irta **MURAI**.

Ára csak 16 kr.

Mire kell ügyelni a választásnál?

Legujabban megjelent és Stein János erdélyi muzeum egyleti könyvkereskedésében Kolozsvárt

kapható:

Orvosi tanácsadó minden nemi betegségekben, melyek önfertőzés, paráznazkodás és elragadás következtében keletkeznek.	Igen fontos észrevételek, korai tehetetlenség, megrongált idegrendszer, valamint a tulságadagokban használt hígaborzasztó következményeiről. Több bonczeti képpel.
Irta dr. ERNST L. orvos.	
A munka ára 1 forint, postán bérmentes megküldéssel 1 frt és 6 krajczár.	

Új jelenség az ifjusági irodalom terén.

Epen most jelent meg Stein János könyvkiadó hivatalában s általa minden könyvtárúsnál kapható:

„A KANDALÓ ELŐT”

elbeszélő költemények, mindkét nemű serdült ifjak számára.

írta, átdolgozta, fordította:

Szász Béla.

Igen csinos kiállítással 4 sikerült képpel.

Ára 1 frt 60 kr.

A díszes, színezett képes borítékú kötet tartalma a következő: 1. A jó Isten üzene (Harrer Mari) Keppel. 2. A harmincz pénz. 3. A dadogó (Castelli) 4. A negyedik parancsolat. (met népballada) 5. Gond anyó története. (Francia népmese után) 6. Dávid király. (Hang Fr.) Az újvil kivánságok. (Pritzel) 8. A mostoha gyermek. 9. A persa paraszt. (Nicolay) 10. A jó Isten hajója. Keppel. 11. A tengelic. (Kind Frigyes) 12. Szegény ifju asszony. 13. Szent György helyette. (Langbein) 14. Ilse hercegasszony. (Petersen Mari) Keppel. 15. A nagy sorsjegy. (Langbein) 16. Női Filó. (Rochlitz) 17. Rólad, az apród. (Uhlend) Keppel. 18. A három katoná 19. Intó róla. (Smets V.) 20. Bo' Benedek. 21. V. Károly a zárdában. (Bärde) 22. Páter Samuel. (Hang) 23. Kis egy farkinczaja

Ifjusági irodalmunk köztudomás szerint paragon hever s különösen serdült ifjak számára irodalmunk vajmi kevés szív- és észképző olvasmányt nyújt. Ez oka, hogy 10-14 éves növendékeink, kiknek legnagyobb szükségük van rá, hogy fogékony lelkük az olvasmányok által nemesebb iránytvegyen, a komolyabb classicus művek olvasására még nem levén megérve, hol a izlésrontó férezművek vagy még ennél is veszedelmesebb idegrázó francia gények olvasásával elégitik ki nemes hajlamaikat.

Irodalmunk e nagy hiányának lehető pótlására látott napvilágot fennebbi könyv, mely mint cime is mutatja, a serdülő ifjuságnak kívánatos óráiban hasznos szórakozást nyújtani.

Nincsenek a szívnek maradóbb emlékei, mint azon benyomások, melyek kora ifjuságunkban lelkünkbe vésődtek. Egy-egy rémséges alak vagy merész kaland, melyet oktan dajkantól hallottunk vagy képtelenségekkel megalkott francia regényből olvastunk, a koporsóig is elkísér. A szóban levő könyvet nemes szellem lengi át, szelid, erkölcsös érzelmeket olt az ifjuba s mit illet nem ajánlhatjuk eléggé a szülők figyelmébe.

Szász Béla neve az irodalom terén tekintélyes hangzással bír s ifjuságunk csak gratulálhat önmagának, hogy oly könyvet mondhat számára, melyből finomabb aesthetikai izlést is tanulhat s mely csak mint zen, is, önmagában maradandó becsesel bír.

Gazdasági zseb-napló 1875-re.

Tizenötödik évfolyam. Szerkesztő tulajdonos

Kodolányi Antal.

Csinos jegyzőkönyv alakban, vászonba kötve tizenkét utasítási havi füzetrel együtt 2 forint.